

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Олена Карпенко, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та технології соціальної роботи
Інституту соціальної роботи та управління
Національного педагогічного університету
ім. М. П. Драгоманова
м. Київ

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У статті визначено та розкрито суть професійно-орієнтовних технологій, які можуть бути використані у процесі підготовки соціальних працівників в умовах ВНЗ; проаналізовано теоретико-методологічні позиції щодо ролі певних технологій; проаналізовано рівні та показники сформованості готовності у студентів до соціальної роботи на різних курсах навчання.

Постановка проблеми. В основі професійної підготовки соціального працівника закладається дидактичне оформлений соціально-педагогічний досвід, який ми представляємо у вигляді освітнього стандарту і, який реалізується за допомогою багатьох аспектів методів навчання та особистісного навчально-професійного досвіду студентів, якими вони оволодівають у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Особливої актуальності набуло питання щодо розробки технології навчання, що дозволяє збагачувати соціальний і професійний досвід студентів, простежується поступова зміна функцій навчальних дисциплін. Поява адекватних освітніх інновацій спонукала до цілої низки виховних, соціально-педагогічних і розвивальних технологій.

Мета статті. Розглянути модель взаємозв'язку особистості і соціального середовища, методологічну і теоретичну базу соціально-педагогічних технологій. Визначити професійну орієнтацію особистості першого курсу в Інституті соціальної роботи та управління.

Виклад основного матеріалу. Без сумніву,

що підґрунтям для розвитку соціально-педагогічних (або ще їх називають соціально-дидактичними) технологій є соціальні технології. Стрижнем суті цього поняття, на думку С. Григор'єва, є визначення їх як методу управління, що "забезпечує систему послідовних дій особистості, трудового колективу, органів управління з метою отримання бажаного результату діяльності, можливості його відтворення у певних параметрах "якості, властивості, відносин" [1, 11]. При цьому дане визначення, певною мірою, орієнтує на технологізацію саморозвитку особистості. Відомо, що особистість і соціальне середовище (в даному разі – це освітнє середовище) "це єдине ціле, але не особистість існує для соціального середовища, а останнє повинне своїми засобами створювати умови для розвитку особистості.

За умовою такого підходу особистість стає змістом соціально-педагогічного процесу, який набуває чітко окресленої орієнтації, за якої помітним регулятором професійно-орієнтованого навчання виступають культура, моральні норми, цінності життя.

Рисунок 1. Модель взаємозв'язку особистості і соціального середовища

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Розглядаючи соціально-педагогічний процес як можливий технологізований процес, слід говорити про необхідність виявлення умов технологізації даного процесу, що безпосередньо стосується і професійної підготовки соціального працівника:

- об'єкт володіє певною мірою складності, наявні елементи його структури, закономірності функціонування;

- суб'єкт здатний осмислити реальний соціальний процес і увиявити його у вигляді системи соціальних дій, операцій і процедур;

- суб'єкт здатний створювати інноваційне середовище, забезпечивши рівень управління соціальними процесами і створивши умови для самоорганізації систем.

Якщо окреслені умови закласти в основу аналізу соціально-педагогічних технологій, то, очевидно, можна говорити, що соціально-педагогічні технології представляють сукупність педагогічно осмислених дій з соціальним суб'єктом з метою отримання оптимального соціально-педагогічного результату.

Методологічною і теоретичною базою соціально-педагогічних технологій є:

1) *теорія соціальних дій* (М.Вебер, В.Загв'яжський, Т.Парсонс, Г.Сленсер, А.Турентаін.);

2) *системний підхід* (В.Афанасьєв, В.Беспалько, И.Блауберг, Е.Юдін та ін.);

3) *концепції відкритих та активних соціально-педагогічних систем* (А.Анохін, Ю.Васильєв, О.Кузьменко);

4) *концепції використання технологій у педагогічних процесах* (Я.Бурлака, Р.Вайнола, А.Капська, В.Беспалько, Н.Стефанов,

як захист, підтримка і допомога людям, можна лише завдяки проектуванню професійного навчання в кілька етапів, на кожному з яких мають діяти свої соціально-педагогічні технології. Зокрема, на вихідному етапі експериментальної роботи ми були переконані в необхідності застосування *професійно-орієнтованих* технологій.

Справді, спостереження за студентами, їх анкетування, як у державних, так і в приватних ВНЗ показують, що практично у всіх них проявляються недостатня орієнтація у вибраній професії. Іноді це студенти відчують через місяць-два, іноді після перших виходів на об'єкти з метою ознайомлення з роботою різних соціальних інституцій. Це посилює у студентів тривожність, розгубленість, страх перед виконанням конкретних завдань.

У наших дослідженнях ми отримали відповідь студентів, які дозволили нам виявити їхні уявлення про професійну діяльність соціального працівника, чи мають вони особистісну орієнтацію на соціальну роботу, чи самостійними вони були у прийнятті рішення щодо вибору професії. Ми виявили, що основними мотивами вступу до Інституту соціальної роботи та управління (чи на факультет даного профілю) є такі:

- пізнавальний інтерес, потреба здобути гуманітарну освіту (38,5%);

- професійний інтерес (40,7%);

- соціальні мотиви (8%).

Якщо ж вести мову про професійну орієнтацію особистості першого курсу, то тут показники були досить виразними, особливо як криво про це свідчать відповіді по першій позиції (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Результати опитування студентів I курсу (у%) (опитано 1132 студенти)

№ п/п	Мотиви вибору спеціальності	Абсолютна кількість	Відсотковий показник
1	Бажання допомогти людям у складній ситуації	412	36,4
2	Бажання працювати з різними людьми	136	12,0
3	Отримання нових знань	368	32,5
4	Досить актуальна спеціальність	216	19,1

О.Холостова та ін.) [1].

Виходячи із змісту означених теорій, можна зробити певний висновок: соціально технологізована педагогічна діяльність має певні ознаки (розподіл на етапи, фрази, операції), врахування яких дозволяє координувати дії педагога і студентів, спрямованих на досягнення спільних чи особистісних результатів. При цьому процедури й операції виконуються обов'язково.

Ми усвідомлюємо, що сформувати готовність студентів до такого складного соціального процесу,

Спостереження за студентами показали, що ці висновки в достатній мірі відображають реальну картину: першокурсники демонструють відсутність самостійної орієнтації у виборі напрямків роботи, об'єктів їх інтересів у соціальній сфері, дещо романтизують свої уявлення про роботу з клієнтами.

Для розв'язання окресленої мети і реалізації конкретних завдань ми використали *професійно-орієнтовані технології*. В основу цих технологій лягли такі принципи: оптимальне поєднання різних форм навчання, які були наповнені професійно-

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

спрямованим змістом; поетапне укладання інформаційно-навчального матеріалу з чітко вираженою спрямованістю на розкриття суті і специфіки соціальної роботи, динамічна діагностика готовності до виконання найпростіших видів діяльності у соціальній сфері; включення в соціально-значущу діяльність в умовах ВНЗ організація взаємозв'язку навчальних програм із спеціальності "соціальна робота" [3].

В основу роботи з студентами ми поклали суб'єктність, що дозволило посилити їх особистісну орієнтовану та професійно орієнтовану діяльність [2]. При цьому ми спирались на кілька концептуальних наукових позицій:

- теорію малих груп (Н. Коломінський, В. Петровський);
- теорію групової психотерапії (К. Роджерс);
- концепцію професійної орієнтації (В. Сластьонін, О. Шевнюк, О. Мороз);
- концепцію соціальних технологій (О. Холостова, Н. Стефанов);
- концепцію соціально-педагогічних технологій (Р. Вайнола, А. Капська, В. Поліщук).

У ході експериментальної роботи уже з перших тижнів ознайомлення студентів з деякими соціальними інституціями (притулки, інтернати, реабілітаційні центри) досить добре прослідкувались рвни особистісні позиції до обраної професії. На перших порах ми ставили завдання зорієнтувати студентів на можливих об'єктах їхньої роботи. Але поступово центр педагогічних дій перемістився на часткове розв'язання завдань більш глибокого пізнання майбутньої професії. Цьому сприяло читання навчальних курсів ("Вступ до спеціальності", "Історія соціальної роботи", "Людина в соціумі" та ін.), зустрічі з фахівцями соціальної сфери, включення у волонтерську діяльність (робота з "дітьми-вулиці", в школах-інтернатах для дітей сирих, у притулках, у будинках для людей похилого віку), активна участь у школі психологічного розвантаження.

Саме на першому курсі ми вважали за необхідне звернути увагу на роботу по формуванню емоційного сприйняття майбутньої професії. Адже сформоване позитивне ставлення до професії соціального працівника під впливом подальшого розгортання багатогранного навчального процесу переростає у стабільну професійну орієнтацію студентів. Такий підхід до реалізації професійно-орієнтованих технологій відображено у таблиці 2, в якій розкриваються поставлені завдання, до кожного із них визначаються, форми організації навчання (лекції, практичні заняття, екскурсії, зустрічі з спеціалістами, комунікативні тренінги, робота з науково-методичною літературою тощо).

Період особистісної орієнтації ми співвідносили з навчанням у першому семестрі, а період професійної орієнтації значно посилюється вже у другому семестрі: студенти переходять на рівень пізнання реальних соціальних ситуацій, реальних умов роботи, реальних клієнтів; посилюється цілеспрямована робота по наближенню студентів до практичної роботи (допомога соціальним педагогам і соціальним працівникам). У цей період посилюється і значущість професійно-орієнтованих технологій, використання яких можна вважати успішним, якщо:

- 1) кожен студент добре усвідомлює зміст соціальної роботи чи навіть визначився з певним напрямком майбутньої роботи у соціальній сфері;
- 2) у студентів виробилося позитивне ставлення до майбутньої діяльності вони добровільно (чи охоче) включаються у деякі види практичної діяльності;
- 3) студенти активно працюють на практичних і лабораторних заняттях, прагнуть до оволодіння комунікативними вміннями;
- 4) уміють спостерігати, вивчати досвід роботи, аналізувати наукові рекомендації і зіставляти пізнане на практиці;
- 5) обирати теми для рефератів виступів, у яких можна представляти не лише прочитане, побачене, але й запропонувати можливі шляхи розв'язання деяких проблем [2].

До *високого рівня* сформованості професійної орієнтації студентів ми віднесли тих, хто свідомо сприймає зміст соціальної роботи і навіть на емоційному рівні обрав собі для подальших дій конкретний напрям роботи, охоче включається у доступні види діяльності, активно оволодівають комунікативними вміннями, демонструючи їх у своїй роботі (навчальній, волонтерській), а також критично оцінюють досвід спеціалістів та наукові рекомендації до практичних дій, прагнуть на основі вивченого і побаченого сформулювати деякі рекомендації.

До *середнього рівня* сформованості професійної орієнтації ми віднесли студентів, які розуміють суть соціальної роботи, але при супроводі педагога; розуміють свою недосконалість у комунікативних процесах, та не завжди дбають, про їх самовдосконалення, що впливає на якість презентації їхніх рефератів, доповідей; досить охоче оцінюють діяльність інших, але не схильні до порівнянь і узагальнень. При цьому студенти даної групи в основному успішно склали заліки і в основному мали добру академічну успішність.

До *низького рівня* ми віднесли студентів, які залишилися навчатися далі, але не проявляли особливого інтересу до соціальної роботи навіть на емоційному рівні; виконували практичну роботу лише за завданням викладача; на заняттях

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

намагалися уникнути від виступу, відповіді, аналізу явищ, фактів, були досить пасивними у комунікації як зі студентами, так і з спеціалістами і, особливо з клієнтами, куди виходили на лабораторні заняття. Заліки складали, іноді з певними труднощами, іспити деякі перескладали.

Отримані дані в абсолютних числах і відсотках представлені в таблиці 2.

процесу. Цьому, як показує наше дослідження, сприяла своєрідна організація навчального процесу:

- ознайомлення студентів з етапами їх навчання і комплексним планами їх професійної підготовки;
- роз'яснення цілей, місця кожної навчальної дисципліни, її значення у системі підготовки і в системі майбутньої роботи;
- проведення професійних днів для;

Таблиця 2

Результати сформованості професійної орієнтації студентів

Рівні	Початок експерименту				Завершення експерименту			
	Е гр. в числах - %		К гр. в числах - %		Е гр. в числах - %		К гр. в числах - %	
Високий	45	15,6	28	18,8	180	63,6	62	41,6
Середній	97	34,3	53	35,6	99	35,0	60	40,3
Низький	141	49,8	68	45,6	4	1,4	27	18,1

Як засвідчують представлені дані, на початку експерименту (початок навчального року), майже половина студентів експериментальної і контрольної груп знаходяться на низькому рівні професійної орієнтації. З показників видно, що за умови застосування традиційної побудови навчання до високого рівня в К гр. піднімається лише біля третини студентів. У той час в Е гр., де були введені професійно-орієнтовані технології навчання, студенти з низьким рівнем сформованості професійної орієнтації зовсім відсутні, а високий рівень показують більше половини. Слід сказати, що щорічно виявлялися 1 – 2 студенти, котрі після першого семестру чи після першого року навчання визнавали, що вони вибрали “не ту спеціальність”, “вони не можуть працювати з такими категоріями людей” тощо.

Варто зазначити, що низка показників рівнів сформованості у студентів професійної орієнтації (зокрема аналіз і оцінка досвіду роботи, володіння комунікативними вміннями, прояв активності) і в Е гр, і в К гр виявилися сформованими недостатньо. Загалом студенти експериментальних груп, за нашими спостереженнями і висновками інших педагогів, показують в другому семестрі уже більшу активність при включенні їх у конкретні види діяльності, у процес активної взаємодії, прагнуть вибирати для індивідуальних контактів окремі об'єкти, з яким вони можуть активно працювати. Що ж стосується самого навчального процесу, то студенти Е гр. більш свідомо ставляться до виконання завдань, у них рідко з'являються проблеми під час проведення форм контролю за модулями.

Висновки. Таким чином, необхідно перш за все, звернути увагу на професіоналізацію цілей кожної навчальної дисципліни і всього навчального

- з метою посилення профорієнтації студентів до вивчення окремих напрямів роботи у соціальній сфері згідно з визначеними шістьма видами соціальних послуг;

- ознайомлювальна практика з можливим включенням студентів у деякі види діяльності разом із професіоналом соціальної сфери;

- розширення ближньої зони дії студента – лише навчання і поступове наближення до віддаленої зони дії – професійна активність;

- вироблення позиції суб'єкта щодо професійно орієнтованого навчання.

Водночас слід зазначити, що наявність серед студентів на вихідному етапі навчання є майже половина таких, які знаходяться на низькому рівні, дозволяють стверджувати: однієї загальної професійної підготовки для випуску висококваліфікованих спеціалістів недостатньо. Вирішити цю проблему можна завдяки організації цілеспрямованого технологічного забезпечення підготовки студентів за всіма навчальними курсами.

1. Григорьев С.И., Гусятникова Л.Г., Теория и методология социальной работы. – М.: Юристъ, 1994. – 334 с.

2. Іванова Т.В. Особистісно-орієнтовані технології в професійній діяльності педагога // Професійна освіта: теорія і практика. – 1999. – №2. – С.49 – 54.

3. Соціальна робота: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.

4. Холостова Е.И. Некоторые проблемы подготовки кадров социальных работников // Территориальные социальные службы: теория и практика функционирования. – М.: Школа социального работника, 1995. – 223 с.

5. Ядвиршиц Л.А. Профессиональная подготовка учителя как социально-педагогической деятельности: Дисс. ... докт. пед. наук: 13.00.08. – Брянск, 2001. – 401 с.

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛІКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№1 (16)	Стр.
Василь Мадзігон, Григорій Левченко Профлізації старшої школи і професійне самовизначення учнівської молоді.....	5
Мирон Вачевський Вивчення курсу інтелектуальної власності як важливого компонента у підготовці майбутніх маркетологів.....	11
Володимир Ковальчук Вчитель і суспільство: суперечність інтересів чи непорозуміння?.....	18
Олександр Шпак Особливості управління процесом економічної освіти вчителів.....	23
Володимир Терес, Надія Угляренко Інформатика і праця керівника школи.....	33
Людмила Базилевська Сучасний психолог: проблеми професійного становлення.....	37
Любов Гавришак Соціально-психологічна характеристика міграційних процесів в Україні.....	42
Людмила Ващенко Модель системного управління інноваційними процесами в регіоні.....	46
Юлія Кузьменко Структура культури праці учнів.....	52
Віктор Мадзігон Організаційно-педагогічна суть управління шкільним виробництвом в умовах ринкової економіки.....	57
Надія Левченко Систематизація фахових понять з кулінарії.....	62
Богдан Кишакевич Особливості структури кредитно-інвестиційного портфелю комерційних банків.....	66
Володимир Дивак Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні загальноосвітніми навчальними закладами та проблеми їх впровадження.....	71
Оксана Милостивая Формирование лексических навыков у учащихся 5 - ых классов в процессе работы над текстом.....	77
Татьяна Аржанцева К определению термина “Опережающее обучение”.....	80
Наталія Попова Інструменти розвитку сучасної освіти: тренінг і консалтинг.....	84
Любомира Ластовецька Основні недоліки техніки диригування студентів-хормейстерів музичних закладів освіти всіх рівнів акредитації.....	88
Світлана Макух Вагомість ролі іноземних інвестицій в модернізації економіки країни.....	92
Віктор Постовий Педагогічні аспекти соціуму української родини.....	99
Наталія Примаченко Напрямок вдосконалення маркетингової культури в підприємницькій діяльності.....	104
Ольга Гарбич Обдарованість як комплексна проблема сучасної освіти.....	108
Ірина Волошанська Сутність педагогічної науки та системи виховання у зарубіжній та вітчизняній школі крізь призму поглядів Константина Ушинського.....	111
Микола Галів Українська педагогічна думка про роль педагога у процесі виховання характеру дитини.....	114
Зоряна Хало Особливості функціонування системи дошкільної освіти Німеччини.....	119
Лілія Стахів Національно-патріотичне виховання в українській родині засобом навчальної книги (1919– 1939 рр.).....	122
Микола Вовковівський Розвиток педагогічної техніки в контексті особистісно орієнтованого підходу як компоненту професійної майстерності майбутніх вчителів трудового навчання.....	126
Володимир Поліщук Особливості практичної роботи шкільної психологічної служби з обдарованими дітьми.....	133
Світлана Стадник Духовність і культура українців бере початок з писанки.....	136

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№2 (17)

Стр.

Олександр Свінцов	
Освіта в умовах перехідної економіки України.....	5
Володимир Терес, Наталія Гридасова	
Причинно-наслідкові тенденції ігнорування економічної підготовки учнів.....	8
Мирон Вачевський	
Методи довузівської підготовки учнівської молоді.....	12
Богдан Кишакевич, Ірина Кишакевич	
Формування педагогічної майстерності викладачів вищих закладів освіти.....	20
Іван Петрицин, Оксана Петрицина	
Нові інформаційні технології та загальнодидактичні підходи у вивченні іноземних мов.....	22
Марія Фляк	
Християнські цінності в українському національному вихованні.....	26
Нагалія Вячевська	
Ціни та цінова політика.....	31
Іван Василиків	
Особливості навчально-методичної літератури професійного спрямування для підготовки фахівців спеціальності “Менеджмент організації”.....	35
Оксана Попівняк	
Аналіз фінансового стану бізнесу позичальника.....	40
Ольга Гарбич	
Особисто орієнтовані технології в педагогічній роботі з обдарованими дітьми.....	44
Олег Кустинський	
Основні дидактичні принципи військової підготовки офіцерів запасу на військовій кафедрі ВНЗ.....	48
Василь Федоришин	
Творча спрямованість організації колективного музикування учнів.....	54
Петро Гушоватий	
Роль музично-просвітницького товариства “Боян Дрогобицький” у національному вихованні учнів та молоді на сучасному етапі.....	58
Євгенія Шуневиц	
Вокально-виконавські традиції камерного хору “Легенда” та їх вивчення на сучасному етапі розвитку хорового мистецтва Дрогобищини.....	64
Ірина Бермес	
Богдан П'юрко – диригент.....	69
Юрій Чорний	
Вплив поезії Тараса Шевченка на творчий шлях Івана Левицького.....	73
Нагалія Синкевич	
Диригентська діяльність Миколи Лисенка.....	76
Любомира Ластовецька	
Микола Лисенку у спогадах сучасників.....	79
Уляна Молчко	
Розвиток сучасного хорового мистецтва в місті Стрий.....	82
Марія Гурій (Душек)	
Громадянська освіта: проблеми становлення та механізми реалізації.....	87
Емілія Бекар	
Симон Васильович Петлора – найвизначніший діяч доби національно-визвольної боротьби українського народу.....	92
Олександра Мельник	
Економічна сутність страхування.....	101
Богдана Купчак	
Економіка України на шляху до успіху, наближення ВЕЗ до європейського рівня.....	106

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛІКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№3 (18)	Стр.
Валерій Скотний Предметне поле філософії, її сенс і призначення.....	5
Олександр Шпак Моральність в соціально-економічному вихованні учнів.....	10
Володимир Терес, Олена Літвінцева Соціально-теоретичні основи педагогічних технологій.....	16
Мирон Вачевський Формування економічного мислення учнівської молоді в сучасних умовах.....	20
Олександр Полисась, Володимир Шедяков Духовна складова соціального управління в умовах неklasичної модернізації.....	26
Валерій Петров До питання розвитку проблеми інформаційного забезпечення управління загальною середньою освітою на різних рівнях школи – район (місто) – регіон (область).....	34
Михайло Машакевич Проблеми професійної підготовки викладачів економічних дисциплін в Україні та США.....	37
Олеся Любашенко Лінгводидактичні стратегії продукування тексту.....	44
Іван Василюк Створення динамічної моделі формування системного мислення у менеджерів.....	49
Наталія Примаченко Поняття організаційної культури та її складові.....	54
Анна Дашак Дихання як основа звуку утворення.....	60
Андрій Душний Активізація творчої діяльності студентів в процесі музично-інструментальної підготовки.....	64
Галина Медведик Розгляд проблем становлення української професійної хорової культури у музично-публіцистичних працях Михайла Вериківського.....	68
Оксана Миронова Концертно-музичне життя Стрия і Стрийщини початку ХХ століття.....	70
Любомира Ластовецька Деякі особливості впливу українського мелосу на творчість Л.М.Ревуцького (на прикладі циклу “Галицькі пісні”).....	75
Олександра Німцлович Творчість Михайла Волюшина в контексті розвитку хорового мистецтва Галичини кінця ХІХ – початку ХХ століття.....	79
Наталія Юзюк Поліфонічна музика українських композиторів у педагогічному репертуарі для фортепіано.....	83
Алла Козир Майстерність професійної підготовки хорових диригентів до роботи з дитячими колективами.....	88
Оксана Ляшевич-Депутат Особливості хорового руху українців Канади.....	93
Оксана Попівняк Підприємництво в умовах формування ринкових відносин.....	97
Надія Дудник Пізнавальна діяльність учнів як основа особистісно орієнтованого розвитку.....	101
Анна Федорович Формування політехнічних знань підпідкову навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи.....	105
Володимир Вишинський Гергарт Гауптман: особливості художнього мислення.....	109
Олена Цалмарчук Громадянська освіта у працях вітчизняних педагогів (історичний аспект).....	113
Наталія Поліхун Психолого-педагогічні вимоги до підготовки та організації проектної діяльності учнів у процесі навчання фізики.....	118
Володимир Давиденко Феномен “маргінального стрибка” спільнот в умовах інтеграції суспільства.....	122
Вікторія Остаїна “Нова міфологія” Шеллінга як фактор інтелектуального досягнення значення міфології.....	127
Наталія Яневич Управлінський цикл інформаційних систем маркетингу на промисловому підприємстві ВАТ ДЗАК.....	131
Ольга Матіюньська, Зоряна Пастернак Інвестиційна політика України та механізми її активізації.....	136
Людмила Коваль Соціально-економічні наслідки банкрутства українських підприємств.....	141
Юліана Стадник Економіко-математичне моделювання операцій залучення та розміщення банківських коштів.....	145
Олександра Шевчук Особливості формування кредитної політики банків Львівщини стосовно підтримки малого бізнесу.....	148
Ірина Андрусік Удосконалення податкової системи як оптимальний шлях розвитку підприємств харчової промисловості.....	151

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛІКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№4 (19)	Стр.
Валерій Скотний Філософія освіти.....	5
Олександр Шпак, Валерій Гордній Якість освіти: поняття педагогічної кваліметрії.....	9
Мирон Вачевський Розвиток інтелектуальної власності, її роль у підготовці менеджерів та маркетологів.....	19
Нагалія Наконечна Зміст підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах взаємодії школи і ВНЗ.....	28
Василь Цибулько Системний підхід до аналізу категорії “професіоналізм” викладача вищого військового навчального закладу у педагогічній діяльності.....	32
Нагалія Стучинська Вивчення дисципліни фізико-математичного циклу у медичних університетах: відбір змісту та структурування навчального матеріалу.....	38
Роман Бориславський Досвід вивчення основ техніки у вітчизняній та зарубіжній школах.....	46
Лілія Петльована Сучасний стан проблеми професійної адаптації студентів економічних вузів.....	52
Іван Василиків Вплив навчально-методичної літератури на формування умінь і навичок студента та зібрання рекомендацій щодо розробки навчального підручника.....	58
Нагалія Примаченко Теоретичні засади формування маркетингової культури у підприємницькій діяльності.....	62
Нагалія Вячевська Основи організації та методика формування грошових коштів.....	67
Ольга Гарбич Самоутвердження, становлення та життєдіяльність особистостей у умовах нової соціальної перспективи.....	71
Тетяна Токарська Розвиток особистостей психолого-педагогічному контексті.....	76
Ірина Михайленко З досвіду використання інтерактивних технологій навчання іноземних мов.....	82
Світлана Івах Громадсько-просвітницька діяльність дрогибичького товариства “Жіноча громада”.....	84
Ірина Богомолова Шляхи формування позитивної мотивації учнів вечірньої школи.....	87
Ірина Жорова Діагностика та формування мнемічних здібностей як елементу професійно важливих якостей особистості.....	91
Ірина Петрок Адаптивні порушення в учнів молодших класів у процесі шкільної соціалізації.....	96
Лілія Кобиланська Сімейне гувернерство як один з напрямів професійної діяльності соціального педагога.....	101
Нагалія Куб'як Педагогічна занедбаність як наслідок недоліків виховання дитини в дистантній сім'ї.....	106
Ярослав Мудрий Формування у старшокласників уявлень про майбутнє сімейне життя за допомогою тренінгової роботи в школі.....	111
Тетяна Равлюк Роль позашкільної освіти та виховання у формуванні творчої особистості дітей і молоді.....	116
Нагалія Марусик Консультування як соціально-педагогічний метод розв'язання проблем складної сім'ї.....	121
Світлана Андрійчук До питання соціального супроводу прийомних сімей, які виховують дітей з особливими потребами.....	126
Людмир Філоненко Корифей української музичної культури (до 110-річчя від дня народження Ярослава Барнича).....	131
Євгенія Шуневич Солоспіви Богдани Фільцна слова Тараса Шевченка в аспекті теоретичного аналізу та виконавської інтерпретації.....	136
Ірина Матійчин Музично-виховне значення василянської піснетворчості кінця XIX – першої половини XX ст.....	140
Оксана Письменна Музична мова кантати Лесі Дичко – “Чотири пори року”.....	145
Людмила Левандовська Впровадження в педагогічну практику технології тренінгу творчості при вивченні спеціальних дисциплін.....	152
Надія Ашиток Соціальна робота із сім'єю в Україні.....	156
Оксана Попівняк Інвестиції та їх місце в економічній системі.....	160
Ганна Реґо Генеza дошкільної освіти в Закарпатті.....	163

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛІКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№5 (20)	Стр.
Валерій Скотний Філософія економіки.....	5
Марія Чепіль Теоретико-методологічні засади патріотичного виховання учнівської студентської молоді.....	14
Олександр Шпак, Надія Углярєнко Профільне навчання: із сьогодення в майбутнє.....	19
Мирон Вачевський Інтелектуальна власність у формуванні вмінь та навичок у маркетингологів.....	24
Віктор Мадзігон Соціально-педагогічні передумови здійснення поєднання навчання з продуктивною працею учнів у загальноосвітніх школах України.....	31
Віталій Лота Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до організації технологічної підготовки учнів 5–9 класів.....	44
Олег Кустинський, Сергій Морозов Основні засади педагогічної технології підготовки офіцерів запасу на кафедрі військової підготовки вищих навчальних закладів.....	48
Василь Цибулько Основні параметри, що характеризують рівень адаптаційної готовності цивільного викладача до професійної діяльності у ВВНЗ.....	54
Світлана Фаргушок Роль сім'ї та школи в підготовці молоді до трудової діяльності в сучасних умовах.....	58
Галина Кемінь Проблеми комплексного навчання в освітніх реформах Австрії у першій половині ХХ ст.....	61
Світлана Хмельковська Творчий потенціал учителів іноземних мов: сутність, складові, значення.....	65
Оксана Василюк Роль страхування в умовах ринкової економіки.....	69
Наталія Вячєвська Національна валюта України та шляхи її становлення.....	74
Наталія Примаченко Критерії та рівні сформованості моральної культури у майбутніх маркетингологів.....	78
Іван Василюк Сучасні функції менеджменту в теорії управління, які використовуються в процесі навчання менеджерів.....	83
Микола Вовковінський Взаємопов'язаність педагогічної технології і творчості в педагогічному процесі та підготовці майбутнього вчителя трудового навчання.....	92
Тетяна Цибар Гуманістична сутність естетичного виховання.....	101
Любомира Ластовецька Деякі особливості фахової підготовки студентів-хормейстерів на початковому етапі навчання.....	105
Юрій Чорний І. Мартон – корифей музичної культури Закарпаття ХХ століття.....	107
Минодора Вахницька Підходи до перевірки ефективності експериментального навчання.....	115
Росіна Римар Ансамбль пісні і танцю “Козаки Поділля” у світлі національних традицій.....	118
Олена Фарат Страхування життя як елемент соціального захисту громадян.....	123
Ганна Реґо До питання про особливості мовленнєвого поступу дошкільників у контексті поліетнічного середовища (на матеріалах Закарпаття).....	128

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№6 (21)	Стр.
Леонід Оршанський Практика підготовки майбутніх учителів до викладання народних художніх ремесел у школі.....	5
Леся Савка, Надія Кузан Дослідження творчості Мирослави Петрівни Кот.....	10
Тетяна Сиротенко, Вікторія Абрамова Особливості методики розробки творчих проектів у технології виготовлення виробів з бісеру.....	14
Юлія Белова, Олександр Христіанінов Кредитно-модульна система організації навчально-виховного процесу під час художньо-трудової діяльності студентів.....	19
Галина Мельник Розвиток творчих здібностей учнів на уроках обслуговуючої праці.....	27
Ольга Кобрій Проблема змісту виховання працьовитості особистості у трудовій діяльності.....	31
Світлана Кучер Використання петриківського розпису у навчанні студентів індустріально-педагогічного факультету основам декоративної композиції.....	35
Нагалія Дубова Підготовка майбутнього вчителя трудового навчання на національно-культурних традиціях українського народу.....	40
Іван Петрицин Шляхи підвищення професійного рівня майбутніх учителів трудового навчання засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.....	44
Галина Райковська Особливості використання інноваційних технологій у навчанні графічних дисциплін.....	61
Алла Крамаренко Шляхи формування творчої активності майбутніх учителів початкових класів при вивченні курсу “Методика трудового навчання з практикумом у навчальних майстернях”.....	54
Ірина Дмитрієва Підготовка студентів до керівництва художньо-естетичною діяльністю учнів з вадами розумового розвитку.....	58
Мирон Вачевський Міжнародний маркетинг у формуванні професійної компетенції маркетолога.....	64
Людмила Марцева До питання екологічної освіти майбутніх фахівців.....	68
Галина Ліщинська-Кравець Методи інтерактивного навчання на уроках обслуговуючої праці.....	70
Алла Батрак Організація технологічної практики майбутніх учителів трудового навчання.....	75
Алла Валько Вплив образотворчого мистецтва на формування творчої особистості вчителя трудового навчання.....	78

	№6 (21)	Стр.
Галина Гром, Леся Малко Використання народних традицій в сучасному одязі як засіб формування творчої особистості студентів.....		82
Жанна Гуцак Окремі аспекти особистісного розвитку майбутнього вчителя.....		86
Іван Нищак Окремі аспекти формування творчої активності майбутніх учителів трудового навчання засобами комп'ютерної графіки.....		90
Валентина Харитонова Формування художньо-конструкторських знань та вмінь учнів у процесі проектування та виготовлення одягу.....		94
Ольга Гервас Теоретичні аспекти впровадження дизайну у сучасну систему загальної освіти.....		99
Ярослав Матвісів Завдання та зміст економічного виховання школярів на уроках трудового навчання.....		106
Ірина Савчук Декоративно-ужиткове мистецтво на уроках трудового навчання як засіб формування естетичних смаків школярів.....		111
Олег Колодійчук Формування у дітей та молоді умінь і навичок технічної творчості в умовах сільської школи на західноукраїнських землях (1900 – 1939 рр.).....		116
Мар'яна Брода Творчий вчитель як суб'єкт виховання самостійності у навчанні учнів.....		120
Інна Агалець Основи етикету – “Особлива компетенція” професійної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.....		123
Наталя Шемигон До питання про зміст професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх учителів.....		128
Ірина Сірик Професійна підготовка вчителя трудового навчання до екологічного виховання учнів.....		132
Ірина Андрощук Основні підходи до розробки моделі процесу формування естетичної культури майбутніх викладачів спеціальних дисциплін швейного профілю.....		136
Олена Мантуленко Значення методів активного навчання у формуванні особистості майбутнього педагога...		140
Любомира Ластовецька Особливості впливу соціального середовища на творчість Миколи Колесси.....		144
Минодора Вахницька Діагностика рівня речової підготовки студентів-нефілологів педагогічних спеціальностей вуза.....		146

**ПЕРЕЛІК СТАТЕЙ ОПУБЛКОВАНИХ
У ЖУРНАЛІ “МОЛОДЬ І РИНОК” У 2006 РОЦІ**

№7 (22)	Стр.
Інна Багрова, Олександра Нефедова Дослідження чинників конкурентоспроможності підприємства.....	5
Володимир Ковальчук Деякі аспекти сучасного бачення місця і ролів вчителя в інформаційному суспільстві.....	9
Надія Сописва, Володимир Федорик З досвіду соціологічного аналізу етичних уявлень студентів педагогічних навчальних закладів.....	13
Валентина Перегудова, Світлана Караченцева Застосування комп'ютерних технологій в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів економіки.....	17
Мирон Вачевський Особливості впливу конкуренції на рівень освіти та підготовки професійних компетенцій маркетологів.....	20
Микола Криловещ Проблеми економічної підготовки майбутніх учителів географії.....	26
Вікторія Жигір До питання про визначення змісту професійно-педагогічної діяльності інженера-педагога.....	29
Віктор Алькема Складові соціально-психологічного простору вищого навчального закладу.....	33
Лариса Георгінова Умови та засоби формування моральної відповідальності студентської молоді.....	36
Любов Сидоренко Проблеми формування духовних цінностей студентської молоді.....	41
Юрій Чорний Значення педагогічної діяльності Б. Бартока і З. Кодая в системі сучасної музичної освіти Угорщини та України.....	44
Олена Юрош Концепти музичного виховання: зміст як чинник.....	49
Елеонора Мірошніченко Проблеми економіки, творчі засади та інноваційні методи діяльності підприємств.....	52
Тетяна Сидоренко Інфраструктура страхового ринку, як важлива ланка ринкової інфраструктури.....	55
Ірина Макарова, Олена Ліпанова Фінансово-кредитна підтримка розвитку малих підприємств харчової промисловості Запорізької області.....	60
Ірина Верховод Центри професійної реабілітації на шляху гідного працевлаштування інвалідів.....	63
Микола Бабич Необхідність та можливість реалізації механізму іпотечного кредитування сільськогосподарських земель.....	68
Катерина Марченко Шляхи глобалізації.....	71
Ірина Сагайдак, Любов Менів Екологічна освіта фахівців – важливий компонент економіки.....	78
Олександр Куж, Олена Дубова Курс “Екологія рідного краю” як передумова зміни свідомості нового покоління.....	80
Олена Вороновська Облік і аудит екологічної діяльності в АПВ: теоретичні засади та навчальна дисципліна.....	83
Людмила Тименко Визначення рівнів навчальних досягнень учнів у процесі навчання економічної і соціальної географії світу.....	86
Михайло Мацакевич Економічні цінності в діяльності – важлива складова професіоналізму вчителя економічних дисциплін.....	89
Валерій Кирилюк Шляхи розв'язання екологічно-етичних проблем засобами мистецтва в умовах впровадження Болонського процесу.....	92
Олександр Антоненко Порівняння методик еколого-економічного регулювання природокористування та вибір оптимуму для України.....	95
Марина Федюшко Антропогенно-етологічні фактори в штучному розведенні польової дичини.....	99
Валентина Єлагіна Рекреаційний потенціал курорту Бердянськ.....	101
Марина Гудзь Соціальний ресурс розвитку курортних територій.....	105
Олена Котикова Методологічні основи комплексної оцінки сталого розвитку землекористування.....	108
Нагалія Харів Краєзнавство як засіб патріотичного виховання молодших школярів (1900– 1939 рр.).....	112
Марія Чепіль, Любов Прокопів Навчально-виховна робота з обдарованою молоддю у вищих навчальних закладах II половини XX ст.	115
Василь Зінкевич Менеджменту сільськогосподарському виробництві.....	120
Ольга Панагушина Соціально-педагогічна робота як умова соціалізації особистості.....	124

Колектив редакції щиро вітає авторів

Вітаємо і поздоровляємо Вас з Новим 2007 роком, з Різдвам Христовим і Йорданом!

*У ніч різдвяну хай Боже дитя зішле на Вас і Вашу родину Господнє
Благословення, подасть силу і здоров'я, наповнить Ваші серця і душі
щастям, радістю, великою Різдвяною Святістю.*

З Новим Роком, браття милі,
В Новім щасті, в новій силі
Радісно вітаю вас
І бажаю, щоб в здоров'ї,
В мирі, з братньою любов'ю,
Від тепер шов вам час.
І бажаю, щоб ми згідно,
Сміло, свідомо, свобідно
Йшли до спільної мети:
В своїй хаті жить по-свому,
Не коритися нікому,
Лад найкращий завести.
Щирій праці Бог pomoже!
Дай вам, Боже, все, що гоже!

Іван Франко

Малюнки в журналі використані з
“Большой энциклопедии Кирилла и Мефодия”.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ “МОЛОДЬ І РИНОК”

1. Приймаються одноосібні статті (співавтори). Текст обсягом 8-10 друкарських аркушів із двома-трьома ілюстраціями (рисунок, фотографія). У статтях повинно бути чітко і стисло, без зайвих математичних формул, викладено те нове та оригінальне, що досягнуто авторами в їх практичній діяльності. Потрібно уникати повторів, зайвих подробиць та загальновідомих положень, на які можна посилатися, вказуючи відповідний номер у списку літератури, що додається.

2. Рукопис статті надсилається у двох примірниках (обов'язково перший), надрукованих через півтора інтервали на одній сторінці стандартного аркуша паперу, з пронумерованими сторінками.

ДО РУКОПІСУ ДОДАЮТЬСЯ:

- реферат статті на окремому аркуші паперу у двох примірниках українською та англійською мовами;
 - рисунки, фотографії з підписаними підписами;
 - список літератури, оформлений у відповідності з діючим ДСТ-ом (за абеткою; у тексті в дужках позначається позиція та сторінка [3,47]);
 - відомості про автора (авторська карточка: прізвище, ім'я та по-батькові, посада, місце праці, вчений ступінь, наукове звання, адреса (службова, домашня), телефони).
3. До статей додається рекомендація кафедри (відділу) установи, де автор працює, і рецензія доктора чи кандидата наук; для статей докторів та кандидатів наук рецензій не потрібно.
4. Таблиці повинні мати назви та порядковий номер. Одночасне використання таблиць та графіків для пояснення одних і тих же положень не рекомендується.
5. Статті підписуються всіма авторами із зазначенням домашньої адреси, номерів домашнього та службового телефонів автора, який буде листуватися з редакцією з приводу цієї статті.

Редколегія відхиляє статті з порушенням цих вимог:

Відповідно до вимог ВАК України (Постанова №7-06. 1 від 15 січня 2003 р.) необхідно дотримуватися таких елементів написання статей: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями, аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формування цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Головний редактор Мирон Вачевський

**Комп'ютерний набір та верстка Іван Василиків
Технічний редактор Наталя Примаченко**

Підписано до друку 13.12.2006 р.
Формат 60 x 84 1/8. Папір XEROX. Гарнітура TimesNew Roman.
Наклад 100 прим.

Віддруковано у поліграфічній фірмі “КОЛО”
вул. БОРИСЛАВСЬКА, 8,
м. ДРОГОБИЧ,
тел.: (03244) 2-90-60;
e-mail: kolo@dr.lv.ukrtel.net